

KOBIETY
(W) NAUCE

Dedykuje Rodzicom

ALEKSANDRA
DERRA

KOBIETY (W) NAUCE

Problem płci
we współczesnej
filozofii nauki
i w praktyce
badawczej

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2013

Recenzja:
prof. dr hab. Renata Siemieńska

Redaktor prowadząca:
Anna Raciborska

Redakcja:
Dorota Kassjanowicz

Korekta:
Marek Szczepaniak

Projekt okładki:
Marcin Jaranowski,
na okładce rzeźba Louisa-Ernesta Barriasa *La Nature se dévoilant*
a la Science, zdjęcie ze zbiorów Autorki

Copyright © 2013
by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ISBN 978-83-7383-669-3
Wersja elektroniczna książki
doi 10.7366/9788373836693

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa
tel./fax 22 826 59 21, 22 828 95 63, 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 105, 108
e-mail: info@scholar.com.pl
<http://www.scholar.com.pl>

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)
Druk i oprawa: Studio Blenam, Olsztyn

Spis treści

Podziękowania	7
<i>Wprowadzenie</i>	
Wprowadzenie	9
Dobór materiału: biologia	12
„Płeć” zamiast „gender”	15
Filozoficzny spór o charakter nauki	17
<i>Rozdział I</i>	
Czego feminizm życzy sobie od nauki?	
Kobiety w nauce a nauka „kobieca”	20
Czy umysł może mieć płeć?	20
Feministyczne zainteresowanie nauką	25
Zmienna płci w instytucjach naukowych	32
Zmienna płci w treści teorii naukowych	42
<i>Rozdział II</i>	
Feministyczna filozofia nauki: główne idee, tezy, nurty	52
Feminizm jako interwencje	52
Od empiryzmu do konstruktywizmu	60
Podziały w feministycznej tradycji myślenia o nauce	63
Feministyczny obiektywizm empiryczny	66
Feministyczne teorie silnej obiektywności	69
Postfeministyczne ujęcia nauki	73
Jakiego feminizmu w myśleniu o nauce potrzebujemy	79
<i>Rozdział III</i>	
Ludzki sen o potędze.	
Obraz nauki jako pojęciowy spadek po nowożytności	81
Myślenie naukowe jako królestwo racjonalności i obiektywności	86
Instytucje nauki nowożytnej domeną mężczyzn?	92
Feministycznie o ideałach nauki nowożytnej	97
Wojenne metafory w zastosowaniu poznawczym. Poznawanie jako zdobywanie i przekształcanie	101
Osiągnięty dzięki nauce postęp jako „polepszenie doli ludzkości”	108

Rozdział IV

Prymatologia a poszukiwanie natury człowieka	112
Prymaty w służbie pozyskiwania wiedzy	112
Rola badawczych interwencji kobiet	120
Płeć jako czynnik przekształcający badania	126
Naukowe konstruowanie ludzkiej genealogii	135
Jak naturalna jest ludzka natura?	139

Rozdział V

Język, w którym geny działają, czyli o płci konstruowanej genetycznie	143
Mowa genetyki	146
Co to znaczy, że geny działają?	150
O pojęciu genu z perspektywy historycznej	155
Odkrycie podwójnej helisy DNA: zbiorowy wysiłek powiązania istotnych zmiennych	160
Geny płci. Genetyka w służbie ujednociania natury	165
Słowa, głupcze!	173

Rozdział VI

Sztuczna natura, czyli naukowe modyfikowanie świata	176
Natura opowiedziana w biotechnologii	176
Drogi i bezdroża technonauki	182
Natura jako wyrób niegotowy, wiedza jako usytuowana	190
Zbiorowa odpowiedzialność za świat	198
Zakończenie	204
Bibliografia	208
Indeks nazwisk	225